

**Zlepšovanie kvality ovzdušia,
prostredníctvom údržby a výsadby prvkov zelenej infraštruktúry**

Ladislav Bíro
BBSK

V časech klimatickej krízy a žaloby Európskej komisie voči Slovenskej republike z titulu zhoršenej kvality ovzdušia, je obnova prvkov zelenej infraštruktúry v krajine, jedným z najlepších možných riešení, ako danému stavu predchádzať a čeliť.

Výsadba alejí a stromoradií popri cestách II. a III. triedy bude mať pozitívny vplyv na zvyšovanie biodiverzity, znižovanie vetrovej erózie, ukladňovanie dopravy a hlavne zlepšovanie kvality ovzdušia v ich okolí. Komplikovanosť vlastníckych vzťahov, negatívna nálada medzi motoristami a strach z náročnosti výsadby a údržby, spôsobuje strácanie sa tohto krajinárskeho – ekologického fenoménu.

Aj vďaka aktivitám projektu LIFE IP – Zlepšovanie kvality ovzdušia, za úzkej spolupráce s vedením Banskobystrického samosprávneho kraja, máme šancu postupne obnoviť na vhodných stanovištiach tieto výsadby a systematickým monitorovaním potvrdiť pozitívny účinok vegetácie na kvalitu ovzdušia.

Hruška planá, za štrekou. Cestou do Slatinky.

Z úctyhodného obvodu 300 cm (tristo centimetrov) môžeme predpokladať, že už nebude včerajšia. Podľa odhadov dendrológov, by mohla mať vzhľadom k nadmorskej výške a pôdnym pomerom, približne 150 rokov.

Možno ako náhodný semenáč, alebo cielene vysadený strom, pri dome, ktorý už nie je.

Možno sa jej príbeh začal písať v roku 1870, keď miestne dievky hnali husi na pažiť a odhodili ohryzok z hrušky. Možno ten ohryzok zahodil pastier, čo pásol obecné stáda v pasienkových lesoch.

Možno.

Vedela by rozprávať (ak by sme jej rozumeli) o rozpade Rakúsko – Uhorskej monarchie.

O vzniku slobodného a demokratického Česko-Slovenska.

Možno by rozprávala slovensky, maďarsky, jidiš, či nemecky.

O transportoch počas fašistického štátu.

O explózii vlaku s muníciou na neďalekej trati.

Určite zažila plány „budovateľov“, čo chceli rozkázať vetru a dažďu, keď v 50-tych rokoch začali plánovať megalomanské vodné dielo, ktoré od vtedy kruto zasiahlo do osudov dedinky pod Poľanou.

Niekde z diali sledovala násilné obsadenie Československa v '68.

Veríme, že radostne jej listy prijali závany slobody v '89.

Všimla si záujem študentov Fakulty ekológie a environmentalistiky, ktorí pod vedením doc. Jaromila Húsenicu a vtedajšieho prednostu Obvodného úradu životného prostredia vo Zvolene Ing. Alexandra Vágnera objavili jedinečné územie riečnej krajiny, uchránenej od ľudských zásahov, paradoxne vďaka stavebnej uzávere. Sledovala ich odhodlanie na záchranu tohto vzácneho územia. Odhodlanie ľudí, ktorí si pomaly získavali dôveru a sympatie miestnych rodákov. Vysídlencov z vlastnej dedovizne.

Táto partička nadšencov sa nakoniec pomenovala Združenie Slatinka.

To už v obci nebola škola, ani obchod. Bolo zrušené autobusové spojenie aj vlaková zastávka.

Začalo prvé búranie domov. Snaha o vykorenenie ľudí z miesta, kde majú korene.

Za kopcom, v údolí rieky Slatina, býva posledných pár ľudí, ktorí sa nechcú podvoliť.

Na vršku pán Mikuš, ktorý ako jediný z pôvodných obyvateľov nikdy zo Slatinky neodišiel a dožil tu svoj statočný a plný život. Dolu pri vjazde do dediny rodina pani Beňovej, ktorá sa do Slatinky vydala z Málinca a jej rodný dom tam padol kvôli tamojšej priehrade. Na hornom konci tiež rodina Beňová, z ktorej spisovateľ Ján Beňo napísal množstvo kníh pre dospelých a deti, a niektoré z nich sa odohrávali aj priamo v jeho rodnej Slatinke. Alebo v strede dediny Ľudo Buzalka, ktorý pochodil všetky archívy, zaprášené police úradov a vydoloval z nich informácie o minulosti kontroverznej priehrade pripravovanej v Slatinke štátnymi plánovačmi desiatky rokov bez rozumného základu

Ekológovia, rybári, lesní inžinieri, poľovníci aj špecialisti z atómovej elektrárne, ťahajú za jeden povraz. Stávajú sa z nich experti na územné plány, vodný zákon, zákon o strategických zámeroch.

S podporou Via Iuris, LZ Vlč, Greenpeace... ale hlavne množstvu odhodlaných dobrovoľníkov, sa im darí, oddialiť definitívne rozhodnutie.

- Každý strom, na ktorom Vám záleží, ostane rásť len vtedy, ak sa o neho budete zaujímať.
- Vždy.
- Nevadí, že je chránený,
- Ešte intenzívnejšie, ak chránený nieje,
- Žiaľ, je to proste tak,
- Potrebuje Vás,
- Vďaka Vám, bude rozprávaný jeho príbeh,
- Vy sa môžete pričiniť o to, že nebude vyrúbaný,
- Vy sa môžete postarať o to, že bude ošetrovaný.

Populár BBSK

Projekt LIFE IP - Zlepšenie kvality ovzdušia

19 zobrazení

Naposledy upravené pred 6 minútami

Pridať vrstvu Zdieľanie

Zobraziť ukážku

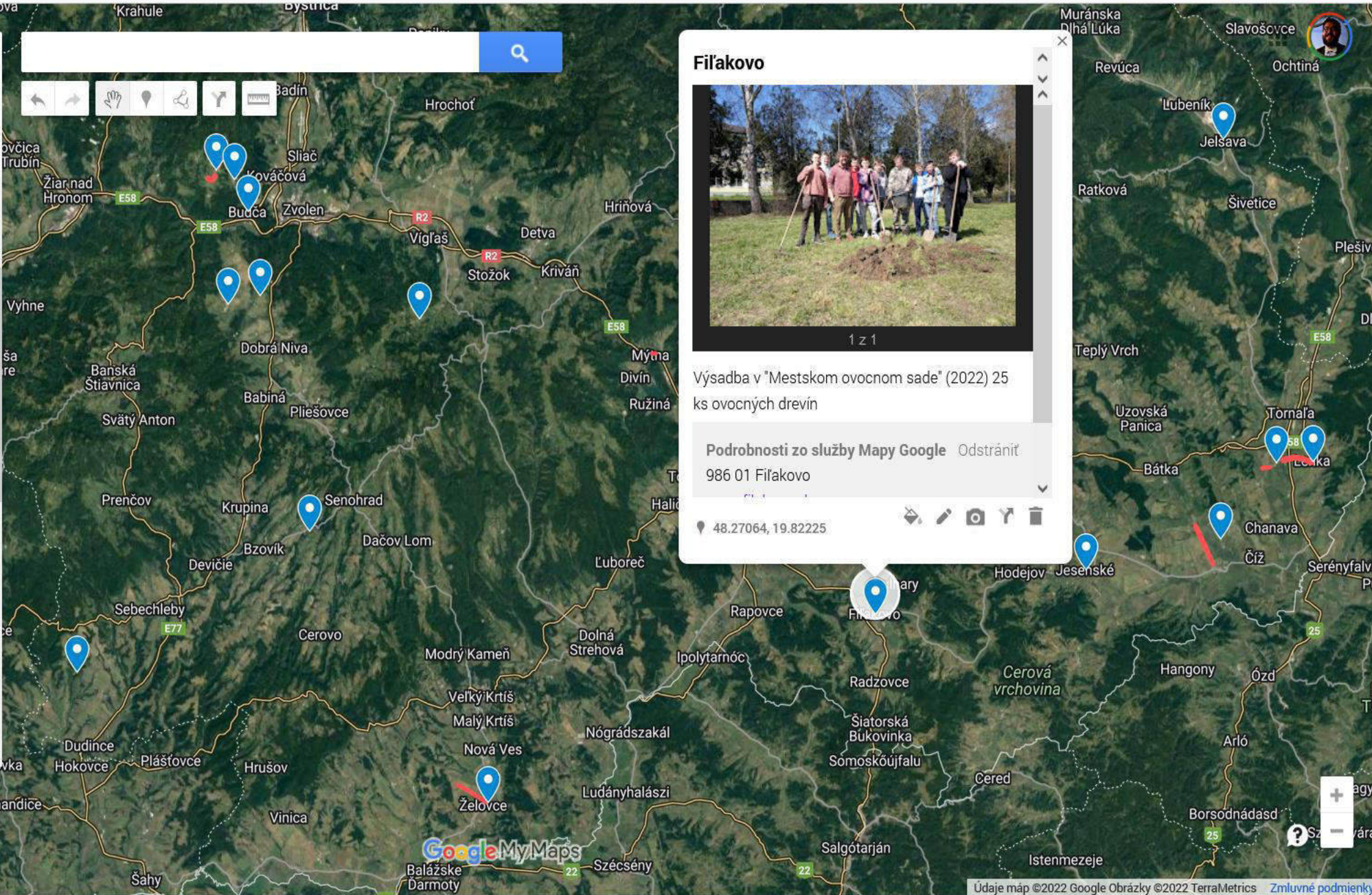
Zapojené obce a mestá 2021

Jednotlivé štýly

- Ivanice
- Filákov**
- Jesenské
- Lenka
- Včelince
- Tisovec
- Hnúšťa
- Tŕnie
- Turová
- Budča
- Zemiansky Vrbovok
- Lubietová
- Breziny
- Dubové
- Kelianske

Search bar with magnifying glass icon

Map navigation controls: back, forward, pan, street view, layers, data layer, print, full screen

Filákov

1 z 1

Výsadb v "Mestskom ovocnom sade" (2022) 25 ks ovocných drevín

Podrobnosti zo služby Mapy Google Odstrániť

986 01 Filákov

48.27064, 19.82225

Map interaction icons: location pin, edit, camera, print, share, delete

Stav k decembru 2022 – **258 stromov**

Jelšava - 47 hrušiek, 5 čerešní, jedna lipa – intravilán – (stromoradie)

Tisovec – 30 líp – extravilán - (aleja)

Ivanice – 60 ovocných stromov (plodiacich) - intravilán

Včelince – 10 líp – extravilán (aleja)

Lenka – 10 líp – extravilán (aleja)

Zvolen – 3 duby, 3 javory, 3 lipy, jeden orech – intravilán – (verejná zeleň)

Opatovské lazy – 50 čerešní, 10 líp – extravilán – (aleja)

Fišakovo – 15 sliviek – intravilán (ovocný sad)

Slatinka - 10 jabloní - extravilán (aleja)

Pri priemernej ploche olistenia na 1 vzrastlý strom (15m výška a 7m priemer koruny) – 531m²

Vzhľadom k vysadenému počtu stromov môžeme za 10 rokov očakávať **136 998m²** listovej plochy

Jedným z mnohých prínosov mestskej zelene je jej schopnosť odoberať z ovzdušia škodlivé látky a tým zmierňovať zdravotné problémy, ktoré tieto látky pri vyšších koncentráciách spôsobujú. Jedná sa hlavne o ozón, oxidy dusíka, a prachové častice, ktoré majú negatívny vplyv na ľudské zdravie a zaťažujú životné prostredie. Všeobecne platí, že čím je väčší povrch zelenej hmoty, tým je väčší záchyt škodlivých látok.

Z toho titulu sú vzrastlé stromy oproti nízkej vegetácii, tvorenej len bylinnou etážou, účinnejšie.

Z meraní vyplýva, že pri celkovej listovej ploche 14869 m², je skúmaná vegetácia schopná zachytiť 11,9 Kg O₃, 0,7 Kg NO_x a 1,0 Kg PM₁₀, v období septembra až októbra roku 2019 v lokalite Radvanice. Po výsadbe navrhovanej vegetácie je možné na základe modelovaných výstupov predpokladať výrazné zvýšenie záchytu znečisťujúcich látok a tak celkové zlepšenie stavu ovzdušia v lokalite

Celkový očakávaný benefit vysadených stromov len zo zachytávania znečisťujúcich látok tvorí:

O₃ - 109kg

NO_x - 6,45kg

PM₁₀ - 9,03kg

Projekt LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila Európska únia v rámci programu LIFE.

Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom MŽP SR.

